

Rovaniemen kaupunginkäihmisten perhehoito

Toimintaohje 2020

Perusturvalautakunta 11.12.2019

Sisällysluettelo

1 Perhehoito	4
1.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja muu sääntely	4
1.2 Ikäihmisten perhehoidon tarkoitus ja asiakasryhmät	4
1.3 Ikäihmisten perhehoito	5
1.4 Ikäihmisten perhehoidon organisointi ja vastuuhenkilöt Rovaniemellä	6
1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero	6
2 Perhehoitajan ja perhekodin hyväksymisen edellytykset	7
2.1 Perhehoitaja	7
2.2 Edellytykset perhehoitajaksi alkamiselle	7
2.3 Perhehoitokoti	7
2.4 Hoidettavien määrä ikäihmisten perhehoidossa	8
3 Perhehoidon toimintamalli	8
3.1 Palveluun myöntämisen perusteet	9
3.2 Ikäihmisen sijoittuminen perhehoitoon	10
4 Ikäihmisten perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset	10
4.1 Ikäihmisen hoito- ja palvelusuunnitelma	10
4.2 Toimeksiantosopimus	11
4.2.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö	11
4.2.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	12
5 Perhehoitajalle maksettavat palkkiot ja korvaukset	12
5.1 Hoitopalkkio	13
6.2 Kulukorvaus	14
6.3 Käynnistämiskorvaus	15
6.4 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset	16
6.5 Perhehoitajan sairastuminen	17
6.6 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito peruuntuu tai keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä	17
6.7 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa	18
7 Perhehoitajan sijaisjärjestelyt	20
7.1 Perhehoitajan vapaapäivät ja maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset vapaan ajalta	20
7.2 Sijaishoitaja	21
8 Perhehoitajan työttömyys- ja eläketurva sekä vakuutukset	21
9 Perhehoidon turvallisuus ja valvonta	22
9.1 Perhehoidon turvallisuus	22
9.2 Perhehoidon ohjaus- ja valvontakäynnit	22
10 Perhehoitajan tuki	24

10.1 Rekrytointi ja koulutus	24
10.2 Perhehoitajien täydennyskoulutus ja työnohjaus	24
10.3 Perhehoidon yhteistyö	24
10.4 Vertaisryhmätoiminta, yhteiset tapaamiset ja virkistys	25
11 Salassapito, vaitiolovelvollisuus ja asiakirjojen säilyttäminen	25
12 Hoidettavan varat ja omaisuusluettelo	26
13 Asiakkaan kuolema perhekodissa	26
14 Perhehoidossa olevan henkilön asiakasmaksu	27
15 Valitus- ja vaikutusmahdollisuus	29
16 Toimintaohjeen voimaantulo	29

1 Perhehoito

Rovaniemen kaupungin perhehoitoa koskeva toimintaohje on hallinnollinen ohjeistus siitä, miten Rovaniemen kaupunki toteuttaa ikäihmisten toimeksiantosopimus- suhteista perhehoitoa. Toimintaohjeen tavoitteena on luoda Rovaniemen kaupunkiin yhtenäinen perhehoidon toimintatapa, jonka avulla pyritään lisäämään ja kehittämään perhehoitoa ja sen laatua. Toimintaohjeen tarkoituksena on palvella kaikkia perhehoidon sopijaosapuolia: perhehoitoon sijoitettavaa henkilöä, perhehoitajaa ja sijoittajaa.

1.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja muu sääntely

Perhehoitoon liittyviä ja perhehoitoa määrittäviä säädöksiä ovat:

- Sosiaalihuoltolaki
- Perhehoitolaki
- Kunnallinen eläkelaki
- Tapaturmavakuutuslaki
- Hallintolaki
- Hallintolain käyttölaki
- Laki omaishoidon tuesta
- Tietosuojalaki
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista
- Laki sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista
- Henkilötietolaki
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista
- Sairausvakuutuslaki
- STM:n opas 2005:32 Turvallinen lääkehoito
- STM:n julkaisuja 2008:3 Ikäihmisten palvelujen laatusuositus
- Lisäksi ikäihmisten perhehoidon järjestämisessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön Hyvä perhehoito -työryhmän raporttia perhehoitolain toimeenpanon tueksi 2017. <http://stm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-00-3875-5>

1.2 Ikäihmisten perhehoidon tarkoitus ja asiakasryhmät

Perhehoidolla tarkoitetaan ikäihmisen hoivan ja huolenpidon järjestämistä osa- tai ympärivuorokautisesti perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona (Perhehoitolaki 20.3.2015/263,3§). Perhehoito voi olla pitkäaikaista tai lyhytaikaista esimerkiksi omaishoitajan vapaan aikana tai osavuorokautista perustuen yksilöllisiin asiakas-, hoito- ja palvelusuunnitelmiin. Ikäihmisten perhehoito on yksi osa ikäihmisten palvelujen kokonaisuutta, se toteutetaan yhteistyössä kunnan muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa.

Perhehoitolain (263/2015) tarkoituksena on turvata hoidettavalle perheenomainen ja hoidettavan tarpeiden mukainen perhehoito. Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan.

Perhehoitoa tarjotaan vaihtoehtona kotihoidolle, jaksohoidolle ja palveluasumiselle, omaishoidon vapaiden järjestämiseksi. Perhehoitoon hakeudutaan ikäihmisten palvelujen kautta. Perhehoito on sopiva hoitomuoto ikäihmiselle silloin, kun hänen toimintakykyään heikentää muistiin vaikuttava sairaus, iän tuoma hauraus tai turvattomuuden tunne. Perhehoitoa voidaan käyttää myös tilanteissa, joissa ikäihminen on esimerkiksi sairaalahoidon jälkeen toipilaana ja tarvitsee tukea ennen kotiutumistaan. Perhehoito voi olla myös vaihtoehto sairaalasta kotiutuvien jatkohoitopaikkana tai omaishoitajan sairastuessa sijaishoitopaikkana. Perhehoitoon soveltuvat asiakkaat valitaan yksilöllisesti kokonaistilanne harkiten, asiakkaan ja perhehoitajan toiveita huomioiden.

Perhehoito tarjoaa ikäihmiselle pysyvät ihmissuhteet. Koti elinympäristönä mahdollistaa ikäihmiselle arjen toimiin osallistumisen omien voimavarojen puitteissa. Perhehoitoon tulevan ikäihmisen tulee selvitä öisin ilman säännöllistä avun tarvetta. Lisäksi fyysisen toimintakyvyn tulee olla sellainen, että hänen avuntarpeeseensa on mahdollista vastata pääasiallisesti yhden ihmisen avulla.

1.3 Ikäihmisten perhehoito

Ikäihmisten perhehoito on: jatkuvaa, lyhytaikaista tai osavuorokautista perhehoitoa perustuen yksilöllisiin asiakas-, hoito- ja palvelusuunnitelmiin.

Pitkäaikainen perhehoito ympärivuorokautista ja toistaiseksi voimassaolevaa perhehoitoa, jossa ikäihminen muuttaa perhekotiin. Pitkäaikaista perhehoitoa voidaan tarjota silloin, kun ikäihmisen toimintakyky on alentunut, mutta hän kykenee toimimaan ohjauksen ja valvonnan avulla, kuitenkin yöaikaan avuntarvetta ei pääsääntöisesti ole.

Lyhytaikainen perhehoito on ympärivuorokautista määräaikaista perhehoitoa, joka kestää enintään 14 vrk/kk. Jos lyhytaikainen perhehoito jatkuu yli 14 vrk/kk, se muuttuu jatkuvaksi perhehoidoksi ja aiemmin tehty sopimus tarkistetaan.

Lyhytaikainen perhehoito voi ennakkoon tiedettyä tai äkilliseen tarpeeseen perustuvaa. Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan tarjota omaishoitajan tai perhehoitajan vapaiden järjestämiseksi, tukemaan ikäihmisen kotona asumista sekä välimuotoisena palveluna ikäihmisen kotiutuessa sairaalajaksolta.

Osavuorokautinen perhehoito on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee perhehoidon palvelua osavuorokautisesti. Osavuorokautinen perhehoito voi olla kertaluonteista tai toistuvaa jaksottaista hoitoa. Osavuorokautinen perhehoito voi olla kestoaltaan alle 6 h/vrk, 6- 12 h/vrk tai erikseen sovittaessa yli 12 h/vrk.

Perhehoito ikäihmisen kodissa

Perhehoito ikäihmisen kodissa mahdollistaa esimerkiksi omaishoitajan vapaan tilanteissa, joissa ikäihminen ei voi tai halua lähteä pois omasta kodistaan. Tällöin perhehoito on pääsääntöisesti lyhytaikaista tai osavuorokautista.

Perhehoitajan sijaistaminen

Perhehoitajan sijaistaminen on lyhytaikaista perhehoitoa, jossa kiertävä perhehoitaja (sijaishoitaja) menee perhehoitajan kotiin hänen vapaapäiviensä ajaksi ja vastaa ikäihmisten hoivasta ja huolenpidosta.

Ammatillinen perhehoito

Ammatillinen perhehoito on perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisessa perhekodissa. Tässä toimintaohjeessa ei määritellä ammatillisen perhehoidon järjestämistä

1.4 Ikäihmisten perhehoidon organisointi ja vastuuhenkilöt Rovaniemellä

Perhehoidon vastuuhenkilö valmistelee perhehoitajan ja perhekodin hyväksymistä koskevan asian palveluesimiehelle. Pitkäaikainen tai lyhytaikainen hoitopäätös perhekotiin tapahtuu palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Päätökset valmistelevat SAS- hoitajat ja sosiaalityöntekijä, joka tekee päätöksen.

Ikäihmisten perhehoitajien rekrytoinnista, koulutuksesta/valmennuksesta, tuesta ja ohjauksesta vastaavat perhehoidon vastuuhenkilö, palveluesimies ja perhehoitoliiton kouluttamat ikäihmisten perhehoidon kouluttajat. Lisäksi heidän tehtäviinsä kuuluu perhehoitajan soveltuvuuden arviointi ja hyväksyminen sekä perhehoitokodin fyysisten puitteiden arviointi. Perhehoidon vastuuhenkilö vastaa myös toimeksiantosopimusten hyväksymisestä.

Perhekodin valvontaa suorittaa perhehoidon vastuuhenkilö. Vastuutyöntekijä koordinoi myös perhehoitajan vapaa-aikajärjestelyt, huolehtii hoito- ja palvelusuunnitelmien päivittämisestä yhteistyössä perhehoitajan kanssa, huolehtii tiedottamisesta, perhehoitajien osallistumisesta koulutuksiin ja muuhun kaupungin järjestämään vertaistoimintaan.

Perhehoidon toimintaohjeet, palkkiot ja kulukorvauksen sekä asiakasmaksut ja toimintaohjeet päättää perusturvalautakunta. Perhehoidossa olevalta ikäihmiseltä peritään hoitomaksu Rovaniemen kaupungin päätösten mukaan.

1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero

Omaishoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä hoidettavan kotona omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Ikäihmisen perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoivan ja huolenpidon järjestämistä ympärivuorokautisesti järjestämistä hänen omassa kodissaan tai hänen oman kotinsa ulkopuolella olevassa perhehoitajan kodissa. Mikäli henkilön hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, avo - tai aviopuoliso, hoito on pääasiassa omaishoitoa.

2 Perhehoitajan ja perhekodin hyväksymisen edellytykset

2.1 Perhehoitaja

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa (PHL 6§:n 1) mukaan antamaan perhehoitoa. Perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus. Erityisistä syistä ennakkovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta (PHL 6 §.) Rovaniemen kaupungin Ikäosaamiskeskus vastaa ennakkovalmennuksen järjestämisestä. Valmennus auttaa tekemään tietoisin päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä ja antaa valmiuksia ryhtyä perhehoitajaksi.

2.2 Edellytykset perhehoitajaksi alkamiselle

- Perhehoitajana voi toimia pariskunta tai yksin asuva.
- Perhehoitajan terveydentila ja työkyky on hyvä, tarvittaessa pyydetään lääkärinlausunto(T-todistus) terveydentilasta.
- Perheenjäsenten ihmissuhteet ovat kunnossa ja perheen talous vakaa.
- Perhehoitaja on yhteistyökykyinen. Yhteistyötahoja ovat muun muassa ikäihmisten omaiset ja läheiset, kotihoito ja muut kuntatyöntekijät.
- Perheen kaikki jäsenet hyväksyvät perhehoidon ja perhehoidossa olevalla henkilöllä on perheessä tasavertainen asema muiden perheenjäsenten kanssa
- Perhehoitajana ei pääsääntöisesti voi toimia hoidettavan henkilön oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso.

2.3 Perhehoitokoti

Perhekodilla tarkoitetaan kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa (laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta 22.7.2011/ 923 26 §). Toimeksiantosuhteeseen perustuvan perhehoitajan hyväksyy kunta ja valvoo tätä toimintaa.

Perhekodin tulee terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan sekä rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle ikäihmisten hoidolle sopiva.

Perhekodin soveltuvuuden edellytykset:

- Perhekoti on tarkoituksenmukainen, kodikas, viihtyisä ja siellä on myönteinen ilmapiiri.

- Perhekodin sijainti on asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta hyvä.
- Perhekoti on turvallinen. Perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti on yksityiskoti.
- Perhekodin ympäristö on hoidettavalle sopiva; perhekotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää esteetön ympäristö ja erityisvarustus.
- Perhehoidossa olevalla on perhekodissa mahdollisuus yksityisyyteen.
- Pitkäaikaiseen perhehoitoon tulevalle henkilöllä on halutessaan mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa. Hänellä tulee olla oma huone. Perhehoidossa olevalla henkilöllä on mahdollisuus käyttää kaikkia kodin yhteisiä tiloja.
- Perhehoidossa olevalla henkilöllä on perhekodissa tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa.

2.4 Hoidettavien määrä ikäihmisten perhehoidossa

Perhekodissa samanaikaisesti hoidossa olevien ikäihmisten lukumäärään vaikuttavat useat asiat:

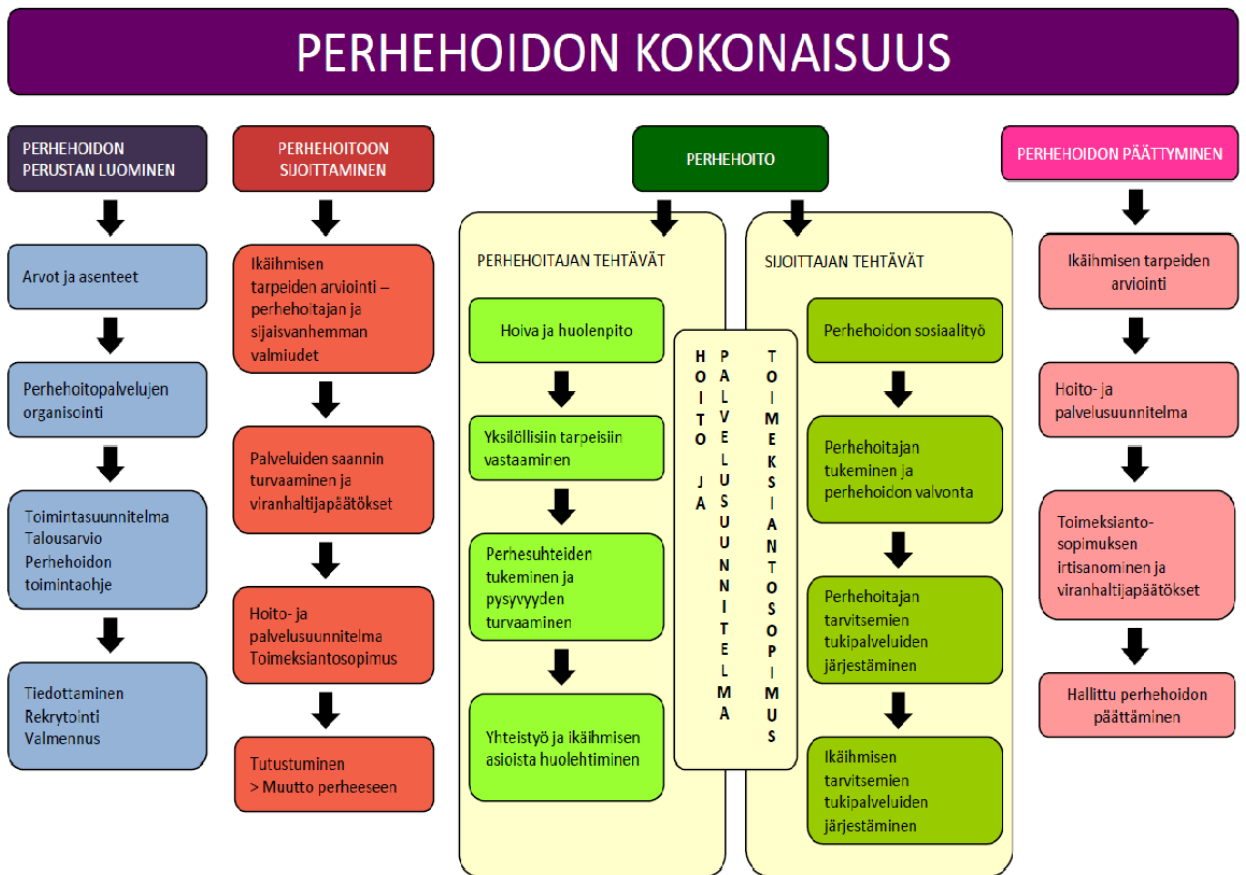
- Perhekodin tilojen koko
- Perhekodissa asuvien perhehoitajien määrä
- Perheeseen kuuluvien omien alle kouluikäisten lasten lukumäärä.

Perhekodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina.

Perhekodissa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään seitsemää henkilöä, jos perhekodissa annettavasta hoidosta ja muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä. Heistä toisella tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoitotehtävistä. Soveltuvaksi tutkinnoksi katsotaan vähintään nykyinen toisen asteen tutkinto. Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus sijoittavaan kuntaan perhetilanteessa tapahtuvista muutoksista.

Erityisistä syistä voidaan samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa toimintakyky ja hoidon tarve kaikkien hoidettavien osalta huomioon ottaen. Erityisenä tilanteena pidetään tilannetta, jos kyse on hoidon antamisesta perhehoitoon tulevalle avo- tai avioparille.

3 Perhehoidon toimintamalli

Kuva 1. Perhehoitopalveluiden järjestäminen, tuottaminen ja toteuttaminen (Perhehoitoliitto)
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-4090.pdf&title=Turvallinen_laakehoito_fi.pdf
<https://www.perhehoitoliitto.fi/perhehoito/ikaihmiset>

3.1 Palveluun myöntämisen perusteet

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja sen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin. Palveluohjauksessa huomioidaan ikäihmisen osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon ja kokemukseen perustava valinta. Perhehoidon järjestämisessä on tärkeää turvata hoidettavan ja hänen läheistensä osallisuus perhehoitoa suunniteltaessa ja perhehoidon aikana. Tämä tarkoittaa, että henkilö saa ikänsä, kehitystasonsa ja toimintakykynsä mukaisesti ja tarvittavin tukitoimin olla mukana tekemässä elämäänsä liittyviä suunnitelmia ja päätöksiä niin, että hänen tahtonsa ja etunsa otetaan huomioon. (STM 2017 Perhehoitolain toimeenpanon tuki.)

Ikäihmisen on mahdollista saada perhehoitoa, kun hänellä ei ole sairaalahoidon, muun vaativan ammatillisen hoidon, kahden henkilön avustamisen tai säännöllisen yöaikaisen avustamisen tarvetta MUTTA

- hän ei pärjää kotona tai hän kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta, yksinäisyyttä kotiin annettavista palveluista huolimatta TAI

- hän tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea TAI
- perhehoito tukee hänen läheistensä jaksamista.

Ikäihmisen on mahdollista saada **lyhytaikaista tai osavuorokautista** perhehoitoa

- tukemaan kotona asumista
- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien ajaksi
- omaishoitajan jaksamisen tueksi tai esim. omaishoitajan sairastuessa tai omaishoitosuhteen päättyessä
- kuntouttavana jaksana esim. sairaalahoidon jälkeen.

Perhehoitoon ei sovellu ikäihminen, joka

- tarvitsee jatkuvaa sairaalatasoista hoitoa
- valvoo öisin ja häiritsee muita
- tarvitsee säännöllisesti apua öiseen aikaan
- on aggressiivinen, eikä käyttäytymistä saada hallintaan niin, että perhehoitajan muiden perhekodissa asuvien henkilöiden turvallisuus voitaisiin turvata
- karkailee niin paljon, että valvonta on mahdotonta
- ei kykene liikkumaan itsenäisesti apuvälineillä
- säännöllisen palvelutarpeen arvioinnin mukaan on kuntoutunut niin, että perhehoidon tarve poistuu.
-

3.2 Ikäihmisen sijoittuminen perhehoitoon

Perhehoitoa tarjotaan asiakkaalle palvelumuotona silloin, kun se on asiakkaan kannalta perusteltua. Perhehoitoon sijoittaminen tapahtuu vaiheittain. Ikäosaamiskeskuksen arviointitiimi/perhehoidon vastuuhenkilö/SAS-hoitajat/SAS -ryhmä arvioi ikäihmisen palvelun tarpeen ja soveltuvuuden perhehoitoon. Ikäihmiselle tulee järjestää mahdollisuus alustavasti tutustua perhehoitopaikkaan ennen pitkäaikaisen perhehoidon aloittamista. Tutustumisvaiheen jälkeen tehdään tarvittavat viranhaltijapäätökset pitkäaikaisesta perhehoidosta sekä toimeksiantosopimus hoitajan kanssa. Aloitettaessa perhehoitoa tehdään varsinainen hoito- ja palvelusuunnitelma tai täydennetään jo voimassa olevaa suunnitelmaa. Perhehoidon vastuuhenkilön tulee huomioida perhehoidon soveltuvuuden rajoitukset.

4 Ikäihmisten perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset

4.1 Ikäihmisen hoito- ja palvelusuunnitelma

Ikäihmisten perhehoito perustuu asiakkaan yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Tämä tehdään yhteistyössä asiakkaan, perhehoidon vastuuhenkilön,

omaisten, perhehoitajan ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmaa tarkistetaan aina tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa.

4.2 Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perheeseen sijoitetun ikäihmisen osalta erikseen. Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja Rovaniemen kaupunki (sijoittaja) sopivat hoitosuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tulee tehdä ennen sijoittamista. Sopimuksen liitteeksi tulee asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma. Toimeksiantosopimuksen allekirjoittavat molemmat puoliset, mikäli tarkoituksena on, että molemmat puoliset vastaavat perhehoitoon sijoitetun hoidosta (Perhehoitolaki 263/2015, 10§.) Sopimuslomakkeena käytetään Rovaniemen kaupungin omaa perhehoidon toimeksiantosopimuslomaketta.

Toistaiseksi perhehoidossa olevalle henkilölle toimeksiantosopimus voidaan tehdä toistaiseksi voimassa olevana, lyhytaikaisessa perhehoidossa olevalle sopimus tehdään aina määräaikaiseksi. Sopimus tarkistetaan tilanteen muuttuessa ja sitä ei voi muuttaa yksipuoleisesti. Tarkistamisesta käydään neuvottelu, kun toinen osapuoli sitä vaatii.

4.2.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö

Toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

1. Sopijaosapuolet
2. Perhehoidossa oleva henkilö
3. Toimeksiantosopimuksen voimassaolo (toistaiseksi/määräaikainen; määräaikaisuuden peruste kirjataan)
4. Palkkion saaja/saajat
5. Perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio ja kulukorvaus
6. Perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
7. Perhehoidossa olevan henkilön kuukausittain maksettavat käyttövarat ja edunvalvonta
8. Perhehoidossa olevan henkilön yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaaminen
9. Hoidon arvioitu kesto
10. Perhehoidossa olevan henkilön oikeuksista, tukitoimista ja harrastustoiminnasta sekä näiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet
11. Perhehoitajan oikeus vapaaseen, vapaapäivien toteuttaminen, hoidettavien hoidon järjestäminen, hoitopalkkion ja kustannusten korvaaminen vapaan ajalta sekä perhehoitajan viikoittainen asioimisaika.
12. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä
13. Perhehoitajalle annettava valmennus ja tuki: työnohjaus, täydennyskoulutus ja vertaisryhmätoiminta sekä niiden toteuttaminen
14. Perhekodin hyväksyminen
15. Perhehoitajan veloitteet mm. vaitiolovelvollisuus ja tarvittavien tietojen antaminen/ saaminen hoidettavista
16. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen
17. Toimeksiantosopimuksen liitteet muun muassa hoito- ja palvelusuunnitelma

18.Toimeksiantosopimuksen tarkistaminen

19.Allekirjoitukset

Toimeksiantosopimukseen tulee myös sisältyä suunnitelma perhehoidossa olevalle henkilölle ja perhehoitajalle järjestettävistä perhehoidon toteuttamiseksi tarpeellisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ja muista tukitoimista. Toimeksiantosopimukseen tulee myös merkitä, mitkä kulut katetaan kulukorvauksilla ja minkä kustannusten katsotaan kuuluvan hoitopalkkioon.

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta.

4.2.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Ennen kuin perhehoidon/toimeksiantosopimuksen purkaminen käynnistetään, pidetään asiakkaan, omaisen, perhehoitajan ja kunnan vastuuhenkilön yhteinen neuvottelu. Toimeksiantosopimus/ perhehoito voidaan purkaa, jos asiakkaan/perhehoidon tilanne muuttuu, eikä perhehoito enää ole riittävä/sopiva hoitomuoto/yksikkö. Lisäksi sopimus voidaan purkaa, jos perhehoitaja, asiakas tai hänen omaisensa haluavat purkaa sopimuksen tai jos perhehoidossa on havaittu laiminlyöntejä, joita ei kyetä korjaamaan tai laiminlyönti on hyvin vakava. Irtisanomisajasta riippumatta toimeksiantosopimus päättyy, kun hoidossa oleva henkilö kuolee. Tällöin hoitopalkkiota maksetaan täysimääräisenä sen kuukauden loppuun ja kulukorvauksesta 50 %.

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua (Perhehoitolaki 263/2015, 12 §). Rovaniemellä irtisanomisajaksi sovitaan molemmin puolin yksi kuukausi. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan täysimääräisenä irtisanomisajalta. Mikäli perhehoidossa oleva henkilö sijoitetaan muualle hoitoon irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio täysimääräisenä ja kulukorvauksesta 50 % irtisanomisajan loppuun.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa toistaiseksi voimassaolevan toimeksiantosopimuksen irtisanomisaika on kaksi kuukautta. Tältä ajalta maksetaan hoitopalkkio ja 50 % kulukorvauksesta.

Toimeksiantosopimuksen irtisanominen on tehtävä kirjallisesti. Irtisanominen voidaan toimittaa todisteellisesti tai tavallisella kirjeellä. Kirjeitse suoritettu irtisanominen katsotaan tulleen osapuolten tietoon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä.

Sen lisäksi, mitä perhehoitolain (263/2015) 12§:ssä on säädetty toimeksiantosopimuksen purkamisesta, sopimus voidaan purkaa välittömästi, mikäli sopimusosapuoli törkeästi rikkoo sopimusehtoja ikäihmisen oikeuksia vastaan. Sopimus katsotaan purkautuneeksi siitä päivästä, kun ikäihminen tosiasiallisesti muuttaa perhehoidosta. Tällöin ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.

5 Perhehoitajalle maksettavat palkkiot ja korvaukset

Näitä palkkioita ja korvauksia sovelletaan 1.1.2020 lukien. Palkkioihin ja kulukorvaukseen tehdään vuosittain indeksitarkastukset.

5.1 Hoitopalkkio

Perhehoitajille maksettavista palkkiosta ja kulukorvauksista on säädetty perhehoitolaissa (20.3.2015/263). Perhehoitoon liittyy sijoittavan tahon(kunnan) ja perhehoitajan kesken molemminpuolisia oikeuksia ja velvollisuuksia, joista sovitaan tarkemmin toimeksiantosopimuksessa. Toimeksiantosopimuksessa sovitaan perhehoidosta maksettavasta hoitopalkkiosta, perhehoidosta aiheutuvista kustannusten korvaamisesta sekä perhehoitajan muusta tuesta, kuten vapaista, niiden järjestämisestä, työnohjauksesta ja täydennyskoulutuksesta. Lain mukaan perhehoitajalle maksettavan hoitopalkkion vähimmäismäärä on 1.1.2020 alkaen 816,21€ kalenterikuukaudessa yhtä hoidettavaa kohti ja kulukorvauksen vähimmäismäärä on 423,31€/kk hoidettavaa kohden. Kulukorvaus kattaa perhehoidossa olevan ravinnosta, asumisesta, harrastuksista, henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elatuksesta aiheutuvat tavanomaiset menot sekä ne tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata. Perhehoitajalle maksetaan vähintään Perhehoitolain (2015/263) 16§:n hoitopalkkion vähimmäismäärä kalenterikuukaudessa. Kunta voi maksaa myös vähimmäismäärää suurempia hoitopalkkioita. Hoitopalkkio voidaan myös erityisestä syystä sopia maksettavaksi säädettyä vähimmäismäärää pienempänä. Hoitopalkkio on verotettavaa tuloa ja se kartuttaa eläkettä.

Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/06) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Jos hoitopalkkio on sovittu toimeksiantosopimuksessa vähimmäismäärää suuremmaksi tai pienemmäksi, korotetaan hoitopalkkiota ko. indeksitarkastuksen johdosta

Perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio sovitaan toimeksiantosopimuksessa kutakin perhehoitoon sijoitettua henkilöä kohden erikseen. Palkkion määrä perustuu hoitoon käytettyyn aikaan, hoidon vaativuuteen ja sitovuuteen. Lisäksi huomioidaan, edellyttääkö työ perhehoitajalta erityisiä valmiuksia, kokemuksia, asiantuntemusta tai ammattikoulutusta. Palkkion määrää voidaan tarkistaa, mikäli ikäihmisen hoidettavuus perhehoidon aikana muuttuu. Sovitussa saattohoitotilanteessa, erityisessä kuntoutuksen tarpeessa tai muussa vastaavassa erityistilanteessa hoivasta ja huolenpidosta maksettavaa hoitopalkkiota voidaan korottaa tapauskohtaisesti maksimissaan 50 %. Tällöin hoivan ja huolenpidon tarve on pysyvästi tai erityistilanteissa tilapäisesti (esim. kuntoutuminen) merkittävästi suurempi kuin normaalisti perhehoidosta vastaavan tahon harkintaan perustuen. Mahdollinen erityistilanne ei kuitenkaan edellytä perhehoidon päättymistä, kun asiasta on sovittu yhteisesti.

Perhehoitajille maksettavat korvaukset ja kulukorvaukset on uudistettu ja ne pohjautuvat paljolti Lapin muiden kuntien kanssa tehtyyn verkostotyöhön. Perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset ovat seuraavat:

Ikäihmisten perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset Rovaniemen kaupungissa

Perhehoidosta maksettavat hoitopalkkiot:

Palkkiotyyppi	Perhehoitajan kodissa	Asiakkaan kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	1200 € /kk /hoidettava	-
Mahdollinen korotus	Erityistilanteissa hoidosta maksettavaa hoitopalkkiota voidaan korottaa max. 50 %	Erityistilanteissa hoidosta maksettavaa hoitopalkkiota voidaan korottaa max. 50 %
Lyhytaikainen perhehoito	70 € / vrk / hoidettava	-
Toisen perhehoitajan sijaistaminen perhekodissa	Alle 6 h 30 € / hoidettava 6-12 h 50 € / hoidettava Yli 12 h 70 € / hoidettava	-
Osavuorokautinen perhehoito	Alle 6 h 50 € / hoidettava 6-12 h 70 € / hoidettava Yli 12 h 70 € / hoidettava	3 - 6 h 60 € 6-10 h 85 € Yli 10 h 125 €

6.2 Kulukorvaus

Perhehoidossa olevan henkilön hoidon ja ylläpidon todellisista kustannuksista maksaa kunta perhehoitajalle kulukorvausta, Perhehoitolaki (2015/263) 17§:n mukaan perhehoitaja on oikeutettu saamaan vähintään laissa määritellyn kulukorvauksen.

Sosiaali- ja terveysministeriö määrittää kulukorvauksen vähimmäismäärän perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kuukaudessa. Kulukorvauksen määrää ja muita korvauksia tarkistetaan kalenterivuosittain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

Kulukorvaus on perhehoitajalle verotettavaa tuloa. Hän voi verotuksessa ilmoittaa saamansa kulukorvaukset verovähennyskelpoisena tulonhankkimiskuluna. Perhehoitajan kulukorvaus kannattaa huomioida perhehoitajan verokortissa ja hakea pidätysprosentti etukäteen vuoden vaihtuessa.

Kulukorvauksen tarkoituksena on korvata perhehoidossa olevan henkilön normaaliin elämiseen liittyvät asiat: ravinnosta, asumisesta, harrastuksista, henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elämisestä aiheutuvat tavanomaiset menot.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa kulukorvaukseen sisältyvät:

- ravintomenot
- tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet ja laastarit), joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata, pesuaineet ja hygienia muilta osin noudatetaan kunnan hoitotarvike-jakeluohjelmaa
- asumisesta aiheutuvat menot, kuten jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön kunnossapito, kodin puhtaanapito ja kodin sekä irtaimiston kuluminen
- vaatehuollosta aiheutuvat kustannukset (sähkö, vesi, pesuaineet, koneiden kuluminen)
- omalla autolla ajettut tavanomaiset ikäihmisen asioihin tai mukana olemiseen liittyvät matkakulut, perhehoitajan tukimuotoihin liittyvät matkakulut korvataan

erikseen toimeksiantosopimuksessa määritellään asiakaskohtaisesti ne matkakulut, jotka korvataan perhehoitajalle erikseen

- ikäihmisten/perhehoidon/perhekodin asioiden hoitamisesta aiheutuvat puhelinkulut
- kiinteistön, kodin irtaimiston sekä henkilö- tai vahinkovakuutukset
- kohtuulliset virkistystoiminnan kulut, kuitenkin niin, että pääsääntöisesti ikäihmisen virkistys-toiminnan kulut perhehoidossa oleva ikäihminen maksaa omista varoistaan.

Mikäli perhehoidossa olevan henkilön tarpeista aiheutuu erityisiä kuluja, ne voidaan korvata perhehoitajalle erillisen sopimuksen mukaisesti. Toimeksiantosopimusta tehtäessä on tarkkaan selvitettävä, mitkä kulut sisältyvät kulukorvaukseen ja mitä tarkoitetaan erityisten kustannusten korvaamisella.

Perhehoidosta maksettavat kulukorvaukset Rovaniemellä ovat seuraavat:

Kulukorvaukset	Perhehoitajan kodissa	Asiakkaan kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	650 €/kk/hoidettava	
Lyhytaikainen perhehoito	27,36€/vrk/hoidettava	
Toisen perhehoitajan sijaistaminen/perhehoito hoidettavan kotona	kilometrikorvaus 0,42 €/km	kilometrikorvaus 0,42 €/km
Osavuorokautinen perhehoito	Alle 6 h/vrk 7€/vrk/hoidettava/ 6-12 h/vrk 13 €/vrk/hoidettava	

6.3 Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle hoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista maksettava käynnistämiskorvaus on perhehoidossa olevaa henkilöä kohti enintään 3006,24€ (perhehoitajalaki 263/2015, 16§).

Käynnistämiskorvausta tarkistetaan vuosittain indeksikorotuksen mukaisesti. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevalla henkilöllä on oikeus kalustaa itse oma huoneensa omilla huonekaluillaan. Käynnistämiskorvauksella katetaan perhehoidon käynnistymisestä aiheutuvia kuluja, joita voivat olla muun muassa:

- asuntoon kohdistuvat välttämättömät korjaus- ja muutostyöt,
- irtaimistohankinnat ja huonekalut,
- vuodevaatteet
- muut perushankinnat
- myös perhekodin piha-alueeseen tarvittavia muutoksia voidaan kattaa käynnistyskorvauksella (esim. piha-alueen aitaaminen turvalliseksi).

Käynnistämiskorvauksella tehtävät hankinnat kohdennetaan aina perhehoidossa olevaan henkilöön.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa käynnistämiskorvaus on harkinnanvarainen.

Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää kuuden kuukauden kuluessa perhehoito-sijoituksen tapahduttua. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla esim. vammaisen tarvitsemat asunnon muutostyöt tai apuvälineet tulee ensisijaisesti hankkia vammaispalveluna tai lääkinnällisenä kuntoutuksena. Hankinnoista sovitaan perhehoidon vastuuhenkilön ja perhehoitajan kesken toimeksiantosopimuksessa. Perhehoitaja laatii luettelon perhehoitoon tulleen henkilön tarvitsemista tarvikkeista ja mahdollisista kodinmuutostöistä, minkä pohjalta hän sopii käynnistämiskorvauksen määrästä perhehoidon vastuuhenkilön kanssa.

Myönnetty käynnistämiskorvaus merkitään toimeksiantosopimukseen ja hyväksytyt hankinnat maksetaan kuitteja vastaan. Käynnistämiskorvauksella tehdyt kiinteät hankinnat ovat kunnan omaisuutta ja niiden poistoaika on neljä vuotta siten, että hankinnan arvosta poistuu kunakin vuonna neljäsosa (25 %). Mikäli perhehoito päättyy lyhemmän ajan kuluessa, voidaan sopia osan takaisinmaksusta, esimerkiksi pyytämällä perhehoitajalta ostotarjous, tai osa hankinnoista palautetaan kunnalle. Kiinteisiin hankintoihin eivät kuulu kulutustavarat, joiden käyttöikä on 1-3 vuotta.

Mikäli perhehoitosopimus päättyy perhehoitajasta johtuvista syistä vuoden kuluessa hoitosuhteen alkamisesta, perhehoitaja sitoutuu palauttamaan 50 % maksetusta käynnistämiskorvauksesta Rovaniemen kaupungille.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa olevien henkilöiden erityistarpeet huomioidaan jo perhehoitoa suunniteltaessa aina tapauskohtaisesti. Apuvälinetarpeen arvioinnin seurauksena myönnetyt päivittäiseen toimintaan liittyvät apuvälineet myönnetään perhehoidon asiakkaalle maksutta apuvälinelainaamosta.

6.4 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset

Ikäihmisen yksilöllisistä tarpeista johtuvista erikseen sovittavista matkakuluista (esim. säännöllinen kuntoutus) ja perhehoitajan tukimuotoihin (esim. täydennyskoulutus,

työnohjaus, vertaistukitoiminta, erikseen sovitut perhehoitajana toimimiseen liittyvät menot) osallistumisesta aiheutuvista matkoista maksetaan perhehoitajalle 0,42 €/km korvausta. Perhehoidon yhdyshenkilö tarkistaa kilometrikorvauksen vuosittain Verohallinnon päätöksen mukaisesti.

Mahdolliset matkakulut maksetaan Kelan sv- taksan mukaisena tilanteissa, jotka liittyvät esimerkiksi ikäihmisen hakuun perhehoitoon ja ikäihmisen vientiin hänen omaan kotiinsa mikäli hoidettavalle ei ole myönnetty Rovaniemi kaupungin kuljetuspalveluja sekä matkat, jotka aiheutuvat perhehoitajan osallistumisesta Rovaniemen kaupungin perhehoitajille järjestettyihin tilaisuuksiin. Matkakorvausta saa kun on kysymyksessä perhehoidon vastuuhenkilön kanssa ennalta sovittu matka.

Sijoittava kunta ei vakuuta perhehoidossa olevaa henkilöä matkalla sattuneiden tapaturmien varalta.

Perhehoidosta aiheutuvat matkakulut

Ikäihmisen yksilöllisistä tarpeista johtuvista erikseen sovittavista matkakuluista (esim. säännöllinen kuntoutus) ja perhehoitajan tukimuotoihin (esim. täydennyskoulutus, työnohjaus, vertaistukitoiminta, erikseen sovitut perhehoitajana toimimiseen liittyvät menot) osallistumisesta aiheutuvista matkoista maksetaan perhehoitajalle 0,42 €/km korvausta. Perhehoidon yhdyshenkilö tarkistaa kilometrikorvauksen vuosittain Verohallinnon päätöksen mukaisesti.

Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset keskeytysten ajalta

6.5 Perhehoitajan sairastuminen

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä, kaupunki järjestää hoitoon sijoitetulle korvaavan hoidon. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan sairastumispäivän jälkeiseltä yhdeksältä arkipäivältä. Perhehoitajalla on oikeus sairauspäivärahaan omavastuuajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää mukaan lukien ajankohtaan sattuvat viikonloput) jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena. (Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224). Edellytyksenä sairausajan palkanmaksulle on toimeksiantosopimuksen voimassaolo vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairausloman alkua.

Mikäli asiakkaan hoito perheessä jatkuu perhehoitajan vastuulla sairausloman ajan, perhehoitaja on oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan että kulukorvauksen ja hoito-palkkion. Kela päättää kyseisessä tilanteessa sairauspäivärahan maksamisesta.

6.6 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito peruuntuu tai keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Jos pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaalahoido, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle sekä hoitopalkkio täysimääräisenä ja 50% kulukorvausta enintään 5vrk/kuukaudessa keskeytyksen jälkeen, ellei tilalle tule toista henkilöä perhehoitoon. Yhteensä 30 vuorokaudelta kalenterivuoden aikana, jonka jälkeen maksut lakkaavat. Perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä hoidettavaan ja olevan yhteistyössä hoitopaikan kanssa. Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

Jos lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaan hoito keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä, ei hoitopalkkiota ja kulukorvausta keskeytyksen ajalta suoriteta. Toteutuneet täydet hoitovuorokaudet korvataan kuitenkin perhehoitajalle hoidon keskeytyessä. Mikäli sovittu lyhytaikainen jakso (korkeintaan 14 vuorokautta) peruuntuu kokonaan myöhemmin kuin kolme vuorokautta ennen jakson alkamispäivää, maksetaan hoitopalkkio kokonaan ja 50 % kulukorvauksesta kolmelta vuorokaudelta. Mikäli jakso peruuntuu tätä aiemmin, ikäihmiselle järjestetään hänen tarvitsemansa palvelut muulla tavoin. Myös perhehoitajan toimeksianto lyhytaikaisesta perhehoidosta pyritään toteuttamaan toisella tavalla tai siirtämään toiseen ajankohtaan.

6.7 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa

Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon vastuuhenkilön kanssa yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmä- toimintaan ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Perhehoitaja ja perhehoidon vastuuhenkilö sopivat perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä ko. ajalle.

Kuolemantapauksen yhteydessä maksetaan hoitopalkkiota täysimääräisenä ilman korotuksia ja 50 % kulukorvauksesta kuukauden ajan. Jos tilalle sijoitetaan toinen ikäihminen, kulukorvaus maksetaan uuden ikäihmisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti.

Yhteenveto hoitopalkkiosta ja kulukorvauksista perhehoidon keskeytyessä tai päättyessä (Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset keskeytysten ajalta)

	Hoitopalkkio	Kulukorvaus
Keskeytysten aikana		
Perhehoitajan sairastuessa	sairauspäivärahan omavastuuajalta, eli sairastumispäivältä ja yhdeksältä sitä lähinnä seuraavalta arkipäivältä	50 % sairauspäivärahan omavastuuajalta, eli sairastumispäivältä ja yhdeksältä sitä lähinnä seuraavalta arkipäivältä

Keskeytyks perhehoitajasta riippumattomasta syystä	täysimääräisenä 30 vuorokautta kalenterivuoden aikana	50 % 30 vuorokautta kalenterivuoden aikana
Sovittu lyhytaikainen jakso (korkeintaan 14 vuorokautta) peruuntuu kokonaan myöhemmin kuin 3 vuorokautta ennen jakson alkamispäivää	täysimääräisenä 3 vuorokaudelta	50 % 3 vuorokaudelta
Päätyessä		
Päätyy kesken irtisanomisajan (2 kk)	täysimääräisenä 2 kuukautta	50 % 2 kuukautta
Päätyy tutustumisaikana/toimeksiantosopimuksen purkaminen	päätyy, kun ikäihminen siirtyy pois	päätyy, kun ikäihminen siirtyy pois perhekodista
Kuolemantapaus	täysimääräisenä ilman korotuksia kuukauden ajan	50 % kuukauden ajan

7 Perhehoitajan sijaisjärjestelyt

7.1 Perhehoitajan vapaapäivät ja maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset vapaan ajalta

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on yksi arkipäivä kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana (Perhehoitolaki 263/2015). Palkkion maksamisesta perhehoitajalle hänen vapaansa ajalta sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuositain. Kertyneet vapaapäivät on pidettävä sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana ne on ansaittu.

Perhehoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tulee huolehtia tai tarvittaessa avustaa perhehoidossa olevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä perhehoitajan vapaan ajaksi (Perhehoitolaki 263/2015).

Pitkä-aikaisessa perhehoidossa perhehoitajalle kertyy vapaata 3 vrk kalenterikuukaudessa, ja ne tulee pitää kokonaisina vuorokausina (yhteensä 36 vuorokautta vuodessa). Lähtö- ja paluupäivä eivät kuluta vapaapäiviä vähintään viikon mittaisessa vapaassa. Sitä lyhemmän vapaan osalta lähtö- ja paluupäivästä sovitaan kuluvaksi yhteensä yksi vapaapäivä.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajalle kertyy vapaata 2 vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimusten perusteella perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta. Kertyneet vapaapäivät korvataan perhehoitajalle rahana. Jos perhehoitajalla on hoidettavana ikäihmisiä vähintään 21 vuorokautta kuukaudessa tai enemmän, perhehoitajalle kertyy 3 vuorokautta vapaata.

Perhehoitajan vapaa voidaan toteuttaa seuraavilla tavoilla:

Kaupunki järjestää sijaishoidon toimeksiantosuhteisen perhehoitokotiin tulevan sijaistavan perhehoitajan avulla. Sijaistava perhehoitaja on lakisääteisen ennakkovalmennuksen käynyt sijaishoitaja (kts. kpl 7.2.) Varsinaiselle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus vapaapäivien osalta. Jos perhehoitaja järjestää itselleen lisävapaata oman läheisverkostonsa avulla, vapaa ei kuluta hänen edellä kuvattua oikeuttaan vapaisiin ja perhehoitaja vastaa itse sijaiskuluista. Vähintään vuorokauden kestävät lisävapaat tulee ilmoittaa perhehoidon yhdyshenkilölle. Sijaisen tulee olla perhehoidon yhdyshenkilön tiedossa ja hyväksymä.

Kaupunki voi sijoittaa hoidossa olevan henkilön muuhun hoitoon esim. kunnan hyväksymään toiseen perhekotiin tai muuhun hoitoyksikköön. Tässä tapauksessa hoitopalkkio maksetaan täysimääräisenä ja 50 % kulukorvauksesta kiinteiden kulujen kattamiseksi.

Hoidon järjestämisessä otetaan huomioon perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa toiveet. Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi henkilö, tulee vapaa

järjestää kaikkien perhehoidossa olevien henkilöiden osalta yhtä aikaa. Vapaita voi halutessaan kerätä ja pitää ne yhtäjaksoisesti; kerryttäminen on mahdollista enintään puolen vuoden ajalta. Perhehoitajalla on vastuu siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen. Perhehoitajan tulee aina sopia vastuuhenkilön kanssa hyvissä ajoin vapaiden toteuttamisesta. Perhehoitaja voi halutessaan sopia kalenterivuoden aikana enintään 14 kalenteripäivää ylimääräistä vapaata. Tältä ajalta ei perhehoitajalle makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta. Hoidettavat sijoitetaan ylimääräisten vapaapäivien ajaksi kaupungin omiin yksiköihin.

7.2 Sijaishoitaja

Kunta voi järjestää perhehoitajalain (263/2015) mukaisesti perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai hoidettavan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan edun mukaiseksi.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta;
- 4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitaja ei ole työsopimuslain (26.1.2001/55) 1 luvun 1§:ssä tarkoitetussa työsuhteessa Rovaniemen kaupunkiin. Sijaishoitajalle järjestettävään koulutukseen ja tukeen sovelletaan perhehoitolain (263/2015)15 §:ää ja hänen sosiaaliturvaansa 20 §:ää.

Sijaishoitajana toimivan tulee käydä kunnan järjestämä ennakkovalmennus ja sijaishoitajaa koskevat samat eläkelait ja tapaturmavakuutuslait kuin vakituisia perhehoitajia. Rovaniemellä sijaishoitajia rekrytoidaan ja koulutetaan samassa yhteydessä kuin muitakin perhehoitajia. Sijaistavan hoitajan palkkio muodostuu hoidettavien lukumäärästä ja hoitovuorokausista. Sijaishoitaja voi toimia hoitajana myös hoidettavan kotona.

8 Perhehoitajan työttömyys- ja eläketurva sekä vakuutukset

Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaiissa (13.6.2003/549).

Perhehoitaja voi jäädä vanhuuseläkkeelle normaalissa eläkeiässä. Perhehoitajan vanhuuseläkeiän alaraja nousee asteittain siten, että 1962 syntyneillä se on 65 vuotta. Yläikäraja on aina 5 vuotta korkeampi. Yli 70-vuotiaiden perhehoitajien kanssa käydään arviointikeskustelu perhehoidon jatkamisesta ja tarvittaessa voidaan pyytää terveydentilasta lääkärintodistus. Perhehoitajan on ilmoitettava perhehoidon vastuuhenkilölle eläkkeelle siirtymisestä vähintään kaksi kuukautta etukäteen.

Perhehoitajat kuuluvat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Rovaniemen kaupungilla on ikäihmisten perhehoidossa oleville täysajan tapaturmavakuutus. Muita vakuutuksia kaupunki ei järjestä.

Perhehoitajan omassa vapaa-ajan vietossa tapahtuvat vahingot eivät kuulu Rovaniemen kaupungin ottaman tapaturmavakuutuksen piiriin. Vapaa-ajan vakuutusturva on perhehoitajan omalla vastuulla. Perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin vahinkoihin ei Rovaniemen kaupungilla ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa vakuutusta.

9 Perhehoidon turvallisuus ja valvonta

9.1 Perhehoidon turvallisuus

Yksityisiä sosiaalipalveluja koskevan lainsäädännön mukaan yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajilla on oltava omavalvontasuunnitelma, joka koskee yritysmuotoista perhehoitoa mutta ei ole vielä pakollinen toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa.

Pelastuslain (379/2011) sekä valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (407/2011) mukaan asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa, on laadittava pelastussuunnitelma. Eli mainittu lainsäädäntö ei koske toimeksiantosuhteista perhehoitoa, sillä perhekodilla tarkoitetaan yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa perhehoitolain (263/2015) 3 §:n mukaisen toimeksiantosopimuksen tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella.

On kuitenkin erittäin suositeltavaa tehdä kodin hyväksymisessä ja turvallisuusasioissa yhteistyötä muiden kunnan viranomaisten kanssa. Perhehoidossa paloturvallisuudelle erityisen haasteen asettaa se, että hoidettavien toimintakyky on usein siinä määrin alentunut, että heidän kykynsä onnettomuustilanteessa ei riitä omatoimiseen pelastautumiseen. Perhehoidon paloturvallisuus perustuu riskien tunnistamiseen ja arviointiin sekä ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin

9.2 Perhehoidon ohjaus- ja valvontakäynnit

Ikäihmisten perhehoitaja saa ohjausta ja tukea tehtävänsä Ikäosaamiskeskuksesta ja perhehoidon yhdyshenkilöltä. Tuki voi olla tapaamisia, keskustelun luonteista tai käytännön ohjausta perhehoitajana toimimisessa. Ikäihmisten perhehoitajille tullaan järjestämään yhteisiä tapaamisia 1-3 kertaa vuodessa. Koollekutsujana toimii perhehoidon koordinaattori. Yhteisissä tapaamisissa käsitellään ikäihmisten perhehoidon ajankohtaisia asioita ja perhehoitajien esittämien toiveiden mukaan myös eri alojen asiantuntijoita.

Perhehoidon järjestämisestä vastaava kunta valvoo toimeksiantosuhteista perhehoitoa. Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ei siis koske toimeksiantosuhteista perhehoitoa vaan se rinnastetaan julkisen sektorin itsensä tuottamiin sosiaalipalveluihin. Perhehoitajalle annettava tuki ja valvonta ovat lähellä toisiaan. Onnistuneen valvonnan perusta on se, että kunnan perhehoidon vastuuhenkilö tietää, miten perhehoitaja voi. Toimeksiantosuhteisen perhehoidon ennakoivaa valvontaa ovat perhehoitajalle annettu ohjaus ja tuki sekä perhehoidon seuraaminen ja perhehoidolle asetettujen tavoitteiden arviointi yhteistyössä perhehoitajan kanssa. Perhehoitajalle annetaan valvontakäyntiin liittyvät asiakirjat etukäteen täytettäväksi, jotka käydään valvontakäynnillä yhdessä keskustellen läpi. Perhehoitajat arvioivat omaa toimintaansa itsearviointilomakkeella, jonka pohjalta perhehoitaja ja perhehoidon yhdyshenkilö käyvät kehityskeskustelun vuosittain. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin Valviran valvontaohjelmia. Asiakaspalautteen perusteella tarkastuskäyntejä voidaan järjestää tarpeen mukaan.

Perhehoitajalain (263/2015) 7§:n mukaan perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Vastuutyöntekijän ensisijainen ja tärkein tehtävä on vastata perhehoitajan tuesta. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää. Vastuutyöntekijänä toimii yleensä perhehoidon vastuuhenkilö, joka vastaa sijoitetun henkilön palvelukokonaisuudesta.

9.3 Perhehoitajan ilmoittamisvelvollisuus

"Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista vastuutyöntekijälle siihen kuntaan, joka on sijoittanut hoidettavan sekä kuntaan, jossa perhekoti sijaitsee." Perhehoitolaki 21 §

Perhehoitajan vastuulla on ilmoittaa perhehoidon yhdyshenkilölle:

- perhehoidossa oleviin ikäihmisiin liittyvistä perhehoitoon vaikuttavista toimintakyvyn ja/tai terveydentilan muutoksista
- suunnitelmista ottaa lisää henkilöitä perhehoitoon toiselta sijoittajalta
- elämäntilanteen muutoksista; sairastuminen, muut esteet toimia perhehoitajana
- perhesuhteiden muutoksista
- perhekodissa tapahtuvista muutoksista (esim. remontti, kotieläimet)
- ulkomaanmatkoista perhehoidossa olevan henkilön kanssa
- muista perhehoitajana toimimisesta vaikuttavista asioista
- sattuneista tapaturmista, väkivallasta ja pakkotoimenpiteistä (ilmoitettava aina myös kirjallisena)

Perhehoitajalla on oikeus toimeksiantosopimuksessa sovittaviin asioihin, perhehoidon toteuttamisen kannalta tarvittavien ikäihmistä koskevien tietojen saantiin, peruseläketurvaan, tapaturmavakuutukseen sekä kuulluksi tulemiseen perhehoitoon liittyvissä asioissa.

10 Perhehoitajan tuki

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään perhehoitolaissa ja niistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Rovaniemen kaupungin ikäihmisten palveluohjaus antaa ja/tai järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen.

Perhehoidon järjestämisestä vastaava Rovaniemen kaupungin Ikäosaamiskeskus vastaa perhehoitajalle annettavasta tarvittavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä perhehoitajaksi aikovalle henkilölle annettavasta ennako-valmennuksesta.

10.1 Rekrytointi ja koulutus

Uusien ikäihmisten perhehoitajien rekrytointi ja valmennus on ennakkoon suunniteltua ja tarpeen mukaan tapahtuvaa toimintaa, joka ikäihmisten perhehoidon lisääntyessä muuttuu säännölliseksi toiminnaksi.

Perhehoitajiksi haluavilla on mahdollisuus hakea suunniteltuihin valmennusryhmiin. Valmennus auttaa tekemään tietoisin ja sitoutunein päätöksen ikäihmisten perhehoitajaksi ryhtymisestä ja ennaltaehkäisee virhesijoituksia perhehoidossa. Ikäihmisten perhehoitoa järjestää Ikäosaamiskeskus, jonne voi ottaa yhteyttä perhehoitajaksi haluavat.

10.2 Perhehoitajien täydennyskoulutus ja työnohjaus

Ikäihmisten perhehoitajien täydennyskoulutus nivotaan muihin sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskeviin täydennyskoulutuksiin, joita Rovaniemen kaupunki järjestää tai joihin työntekijöitä ohjataan tarpeen mukaan. Matkakulut korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon taksan mukaan. Työnohjausta järjestetään ensisijaisesti kaupungin omien palvelujen piirissä tai perhehoitajan asuinpaikkakunnan palveluiden piirissä. Kaupungin järjestämä työnohjaus toteutetaan pääsääntöisesti ryhmätyönohjauksena. Työnohjaajan valinnassa noudatetaan hankintamenettelylain mukaisia periaatteita. Työnohjaajan on lähetettävä Ikäosaamiskeskukseen etukäteen sopimusluonnos annettavasta työnohjauksesta. Työnohjauksen saa aloittaa vasta sen jälkeen, kun sopimus kaupungin ja työnohjaajan välillä on hyväksytty.

10.3 Perhehoidon yhteistyö

Perhehoitaja tekee yhteistyötä ikäihmisten perhehoidossa olevan henkilön lähiomaisen, perhehoidon vastuuhenkilön ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Perhehoitajan tulee mahdollisuuksien mukaan tukea ja mahdollistaa sijoitetun ikäihmisen ja omaisen välistä tiivistä yhteydenpitoa ja kanssakäymistä. Perhehoidossa olevan ikäihmisen läheisiin ystäviin ja sukulaisiin pidetään yhteyttä. Yhteydenpidossa voidaan hyödyntää myös teknologiaa. Ikäihmisen ja läheisten yhteydenpito on mahdollista esimerkiksi

kuvapuhelinteknologian avulla, jos läheiset itse hankkivat ja kustantavat omat yhteytensä.

Perhehoitajan tulee pitää perhehoidon vastuuhenkilöä ajan tasalla hoidettavien tilanteesta. Perhehoitajan vastuulla on ilmoittaa vastuuhenkilölle hyvissä ajoin:

1. perhehoidon keskeytyksistä
2. oman elämäntilanteen muutokset, sairastumiset, muut esteet tehtävän hoitoon
3. perhesuhteiden muutokset
4. suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt
5. sattuneet tapaturmat, väkivallanteot ja pakkotoimenpiteet ilmoitetaan aina kirjallisesti
6. muut mahdolliset tärkeät perhehoitotyöhön vaikuttavat asiat

10.4 Vertaisryhmätoiminta, yhteiset tapaamiset ja virkistys

Vertaisryhmätoimintaa järjestetään perhehoitajien aloitettua toimintansa. Jatkossa toiminta voi olla myös itseohjautuvaa ja perhehoitajilla voi olla myös valtakunnallisia tapaamisia.

11 Salassapito, vaitiolovelvollisuus ja asiakirjojen säilyttäminen

Ikäihmisten perhehoitajan kanssa käydään läpi lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (22.9.2000/812) sekä siinä säädettyä asiakirjasalaisuutta että saman lain 15 §:ssä säädettyä vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa. Sijoituksen alkaessa perhehoitaja allekirjoittaa vaitiolositoumuksen. Sosiaalihuollon asiakkuus on salassa pidettävä tieto. Perhehoitajalla on oikeus saada sellaiset hoidettavaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä hoivan ja huolenpidon toteuttamiseksi (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 17 §). Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot säilytetään asianmukaisesti lukitussa paikassa. Salassa pidettävät asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä kuntaan.

Perhehoidossa salassapito- ja vaitiolovelvollisuus koskevat myös hoitajan perheenjäseniä. Salassa pidettävää asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa

näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi. Hoidettavaa koskevia asiakirjoja tulee säilyttää lukitussa paikassa. Perhehoidon päättyessä hoidettavaa koskevat asiakirjat palautetaan sijoittavalle kunnalle.

Perhehoitajalla on elinikäinen vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 15 §) eli perhehoitaja ei saa ilmaista ikäihmistä koskevia salassa pidettäviä tietoja sivullisille myöskään siltä osin kuin ne koskevat muita kuin häntä itseään. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi eikä toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi antaa tietoa sivullisille henkilön omalla ja/tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Laillisella edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja.

Salassa pidettäviä tietoja ovat mm. tiedot varallisuudesta tai taloudellisesta asemasta, tiedot terveydentilasta, vammaisuudesta tai sosiaali- ja terveydenhuollon tai kuntoutuksen palveluista, tiedot seksuaalisesta käyttäytymisestä tai suuntautumisesta, tiedot poliittisesta vakaumuksesta tai elintavoista, tiedot osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksiin, tiedot perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista tai muut henkilön yksityiselämäään liittyvät arkaluonteiset asiat.

12 Hoidettavan varat ja omaisuusluettelo

Pääperiaate on, että asiakkaan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti asiakkaalle itselleen, hänen omaisilleen tai edunvalvojalle. Jos asiakkaalla on edunvalvoja tai omainen hoitaa hänen raha-asioitaan, tulee perhehoitajan neuvotella asiakkaan varojen käytöstä heidän sekä perhehoidon vastuuhenkilön kanssa. Asiakkaan itsemääräämisoikeuden tulee toteutua myös varojen käytössä. Perhehoidossa olevan henkilön käyttövarat tulee käyttää ensisijaisesti hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa ottaen huomioon henkilön elämisen laatua ja elämänpiiriä rikastuttavat ratkaisut.

Omaisuusluettelo tehdään hoidon alkaessa voimassa olevan ohjeen mukaisesti kahtena kappaleena.

13 Asiakkaan kuolema perhekodissa

Mikäli pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva asiakas kuolee, toimeksiantosopimus purkautuu ilman irtisanomista. Perhehoitaja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä

ensin poliisille. Poliisityöpari tulee perhehoitajan kotiin ja he toteavat asiakkaan kuoleman; samalla pois suljetaan mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään lähimpään terveyskeskukseen, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja sijoittavaan kuntaan. Perhehoidon vastuuhenkilö järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen. Perhehoitokodissa voidaan järjestää muistotilaisuus yhteistyössä esimerkiksi seurakunnan kanssa.

14 Perhehoidossa olevan henkilön asiakasmaksu

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen 19 §:n mukaan perhehoidosta voidaan periä mainitun lain 7 c §:ssä säädetty maksu (pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteet). Maksu määräytyy maksukyvyn mukaan ja se voi olla enintään 85 % hoidossa olevan nettotuloista. Maksukykyä määriteltäessä huomioon otettavista tekijöistä, maksun määräämisen perusteena olevista tuloista ja tehtävistä vähennyksistä on säädetty asiakasmaksulain pykälissä 10, 10 b ja 10 c.

Pitkäaikaisesta perhehoidosta maksu määräytyy maksukyvyn mukaan ja se voi olla enintään 75 % hoidossa olevan nettotuloista, joita ovat kaikki veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot.

Se sisältää ikäihmiselle kaikki asumisen, ruuan, tarvikkeiden, hoivan ja huolenpidon sekä hoidon kulut, eikä häneltä peritä päällekkäisiä maksuja muista avohoidon palveluista, kuten kotihoidosta. Sairaalahoidon ajalta perhehoidon asiakasmaksu keskeytetään niin, että päällekkäisiä maksuja ei aiheudu. Asiakasmaksua voidaan huojentaa kunnan käytännön mukaisesti, mikäli asiakkaalle kertyy lääkekuluja, terveydenhuollon maksuja tms. niin paljon, että hän ei taloudellisesti niistä selviä.

Asukkaan maksuosuuden määrittelyssä huomioidaan, että asukkaalle jää säännöllisistä kuukausituloistaan omaan käyttöön asetuksella määritelty laitoshoidon käyttövara.

Lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään 34,75 €/vrk. Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi, asiakkaalta peritään omaishoidon lakisääteinen maksu 11,40 € /vrk. Lyhytaikaisessa perhehoidossa oleva ikäihminen maksaa omat terveydenhuoltomenonsa, kuten sairaalahoidon, reseptilääkkeet, ambulanssikyydit jne.

Osavuorokautisesta perhehoidosta perittävät maksut eivät kerrytä asiakkaan maksukattoa.

Ikäihmisen kodissa tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksua määriteltäessä huomioidaan, että hoito tapahtuu asiakkaan omalla kustannuksella tilojen, aterioiden ja tarvikkeiden osalta eikä se vaadi myöskään kuljetusten järjestämistä. Omaishoitoperheen kodissa tapahtuvasta omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta perhehoidosta ei peritä asiakasmaksua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 §:n mukaan asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Kuljetukset perhehoitoon ja perhehoidosta pois ovat asiakkaalle omakustanteisia. Tarvittaessa ne voidaan järjestää vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisina kuljetuksina.

Asiakasmaksut perhehoidossa	
Pitkäaikainen perhehoito:	enintään 75 % hoidossa olevan nettotuloista
Lyhytaikainen perhehoito:	34,75 €/vrk
Osavuorokautinen hoito perhekodissa alle 6 h/vrk 6-12h/vrk (päivä/ yö) Yli 12 h	Päiväpalvelun maksu (2020; 19,05 €) 25 € 30 € Omaishoitajan vapaan ajaksi järjestetty hoito 11,40 € / vrk (2020)
Ikäihmisen kodissa tapahtuva perhehoito alle 6h/vrk 6-12h/vrk Yli 12 h	12 € 19,05 € 25 € Omaishoitoperheille lakisääteisten vapaapäivien osalta maksuton
Säännöllisistä kuukausituloistaan omaan käyttöön	laitoshoidon käyttövara (2020/110€/kk)

15 Muutoksenhaku ja vaikutusmahdollisuudet

Rovaniemen kaupungilla on nimetyt sosiaali- ja potilasasiamiehet. Heihin voi ottaa yhteyttä ollessaan tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun. Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus, mikäli hän kokee saaneensa huonoa kohtelua tai palvelua. Asiamies avustaa muistutuksen teossa. Sosiaali- ja potilasasiamiehet seuraavat asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien ja aseman kehitystä. Tarvittaessa myös aluehallintovirastosta voi tiedustella muista vaikutusmahdollisuuksista.

16 Toimintaohjeen voimaantulo

Tämä toimintaohje tulee voimaan 1.1.2020.